

TÜRKİYE'DE TEDARİKÇİ ÇEŞİTLİLİĞİNİN EL DEĞMEMİŞ POTANSİYELİ

Haziran 2021

Önsöz & Teşekkür

Bu araştırma özeti, Building Markets'ın mülteciler ve ev sahibi topluluklar için istihdam yaratmayı teşvik etmek amacıyla, başta Suriyelilere ait şirketler olmak üzere yerel KOBİ'leri desteklemek için bir program uyguladığı Türkiye'de, mültecilerin dahil edilmesi dahil olmak üzere, tedarikçi çeşitliliği ve bunun küresel uygulamaları hakkında bir anlayış sağlamayı amaçlamaktadır.

Raporun baş yazarı ve araştırmacısı, Building Markets Orta Doğu Program Direktörü Selen Uçak'tır. Veri Analizi İstatistikçisi Zonglong Chen ve Building Markets Türkiye ekibi destek vermiştir. Araştırma, Şubat ve Nisan 2021 arasında Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri'ndeki sektör dernekleri ve araştırma ve destek organizasyonları ve yerel ve uluslararası şirketlerle yapılan görüşmelere, masa başı araştırmasına, ve 2016'dan bu yana Building Markets tarafından 2.000'den fazla onaylı KOBİ'den toplanan verilere dayanmaktadır. Building Markets bu araştırmaya içgörülerini ve verileriyle katılan tüm paydaşlara teşekkür etmektedir.

Bu araştırma özetinde öne çıkarılan tedarikçi çeşitlilik örnekleri Türkiye'de bulunan tüm programları kapsamamaktadır. Building Markets, en iyi uygulamalarını ve metodolojilerini sergilemek ve onları mültecilerin sahip olduğu ve mülteci çalıştıran şirketlerle buluşturmak üzere, Türkiye'deki tedarikçi çeşitlilik girişimlerinden ve dünyanın dört bir yanından mültecileri kapsayan satın alma programlarına sahip şirketlerden bilgi almak istemektedir. Bilgi almak ve bu raporla ilgili herhangi bir soru veya yorum için bize newyork@buildingmarkets.org adresinden ulaşabilirsiniz.

Building Markets, rekabetçi yerel KOBİ'leri bularak, yapılandırarak ve tedarik zincirleri ve yatırımla ilişkilendirerek istihdam yaratır ve ekonomik büyümeyi teşvik eder. 2006 yılından bu yana, kurum ondan fazla farklı pazarda, 25.000'den fazla KOBİ'yi destekleyerek, 1,35 milyar ABD Doları sözleşme ve 21 milyon ABD Doları kredi kazanmalarını ve 70.700'den fazla tam zamanlı eşdeğer istihdam yaratılmasını sağlamıştır. Building Markets'ın merkezi New York'tadır.

Bu rapordaki fotoğraflar 2020 yılında Türkiye'de Suriyeli bir şirket olan Gate of Sun tarafından çekilmiştir. İşletmelerin fotoğraf çekimi için uygun olmadığı durumlarda, bu işletmeler Building Markets'ın kullanması için görseller sunmuştur. Raporun aslı İngilizce olarak hazırlanmıştır. Raporun aslını görmek için buildingmarkets.org adresini ziyaret ediniz.

ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR	2
1. GİRİŞ	4
2. TEDARİKÇİ ÇEŞİTLİLİĞİN FAYDALARI	5
3. TEDARİKÇİ ÇEŞİTLİLİĞİN ZORLUKLARI	6
4. TÜRKİYE'DE TEDARİKÇİ ÇEŞİTLİLİĞİNİN DURUMU	7
TÜRKİYE'DEKİ TEDARİKÇİ ÇEŞİTLİLİĞİ ÖRNEKLERİ	8
5. BUILDING MARKETS'IN ÇEŞİTLİ TEDARİKÇİ AĞI	9
TEDARİK ZİNCİRLERİNE MÜLTECİLERİN DAHİL EDİLMESİ	12
ÖNERİLER & EYLEM ÇAĞRISI	13
SON NOTLAR	14

1. GİRİŞ

Tedarikçi çeşitliliği, küresel bir stratejidir ve özel sektörün dünya çapındaki çevre ve iş güvenliğine güçlü bir katkı sağlamaktadır. Ekonomik eşitlik ve sürdürülebilir, kapsayıcı büyüme ancak istihdam yaratılmasıyla mümkündür ve en az hizmet alan topluluklar için istihdam yaratılması, çeşitli girişimciler için daha büyük fırsatlar gerektirir.

Dünya Bankası'na göre, küçük ve orta ölçekli işletmeler (KOBİ'ler) dünya çapındaki işletmelerin %90'ını ve istihdamın %50'sinden fazlasını oluşturmaktadır. Yerel küçük işletmelerin değer zincirlerine dahil edilmesi, ihtiyaç duyulan işleri yaratma ve yoksulluğu ortadan kaldırma gücünü arttırmaktadır. Bu nedenle Building Markets, 2004 yılından bu yana yerel KOBİ'lerle birlikte çalışmakta ve büyümelerini ve tedarik zincirlerine entegre olmalarını kolaylaştırmaktadır. Birçok farklı piyasada yerel KOBİ'ler için ekonomik fırsatlar yaratmayı amaçlayan Building Markets'ın "yerli ürün al" stratejisi, bugüne kadar 1.35 milyar dolarlık sözleşme yapılmasını ve 70.700'den fazla kişiye istihdam yaratılmasını sağladı. Tedarikçi çeşitliliğini uygulamak, yani kadınlara, azınlıklara, mültecilere ve diğer yetersiz hizmet alan ve yeterince yararlanılmayan girişimcilere ait şirketlerle yerel satıcı havuzlarını genişletmek, ortaya çıkan ekonomik kalkınma paylarını daha adil hale getirme potansiyeline sahiptir. Yerli tedarikçi çeşitlilik programlarını yeni pazarlara doğru genişletmeye olan ilgi artmaktadır. Tedarikçi çeşitlilik programları üzerine 2019 yılında yapılan bir araştırma, 450 katılımcının %29'unun küresel tedarikçi çeşitlilik programlarına sahip olduğunu ve bir önceki yıl sırasıyla %23 ve %28'e kıyasla %44'ünün bir çeşitlilik programına sahip olmayı planladığını ortaya koydu.¹ Yakın zamanda yapılan bir başka araştırma, tedarikçi çeşitlilik programlarına sahip şirketlerin %40'ının önümüzdeki 2-3 yıl içinde küresel olarak genişlemeyi planladığını gösteriyor.²

Çeşitlilik ve kapsayıcılık, son yıllarda şirketler için önemli bir odak noktası haline geldikleri Amerika Birleşik Devletleri'nde kök salmış yaklaşımlardır. Bu, cinsiyet eşitsizlikleri ve ırksal adaletsizlik hakkında artan farkındalık ve eylem çağrısı ile daha da acil hale

getirildi. Fortune 500 şirketlerinin üçte birinden fazlası artık çeşitlilik ve kapsayıcılık odaklı bir yönetici pozisyonuna sahiptir.³ Çeşitlilik ve kapsayıcılık uygulamaları, işe alımda geleneksel olarak dezavantajlı olan ve liderlik rollerinden dışlanan kadınları, siyahileri, LGBTQ'ları ve işgücünün diğer azınlık üyelerini dikkate almaktadır. Daha çeşitli ve kapsayıcı hale gelerek, şirketler tüketiciler, inovasyon ve topluluk etkisi ile marka değerlerini güçlendirirken işe alım ve elde tutma kalitelerini artırmanın yollarını aramaktadır. Aslında çeşitlilik ve kapsayıcılık iş gücünün ötesine geçmekte ve bir şirketin tedarik zincirlerini ve satın alma uygulamalarını içermektedir. Farklı topluluklardan yeterince faydalanamayan tedarikçilere eşit fırsatlar sunan tedarikçi çeşitlilik programları veya kapsayıcı tedarik, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Sivil Haklar hareketine kadar uzanmakta ve yasal sözleşmelerde bir gereklilik haline gelmektedir.⁴ Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Ulusal Azınlık Tedarikçi Geliştirme Konseyi'ne göre, "sertifikalı Azınlık İşletmeleri, 2,2 milyon istihdam yaratılmasına veya korunmasına yol açan 400 milyar dolarlık ekonomik çıktı üretmektedir."⁵

Çeşitli bir tedarikçi , geleneksel olarak yeterince temsil edilmeyen veya yetersiz hizmet verilen bir grubun parçası olan bir kişi veya grubun en az %51'ine sahip olduğu ve işlettiği bir işletmedir.⁵

Building Markets , mülteciler ve ev sahibi topluluklar için istihdam yaratılmasını teşvik etmek amacıyla başta Suriyeli şirketler olmak üzere Türkiye'deki yerel KOBİ'leri desteklemek için uzun süredir devam eden bir programa sahiptir. Bu çalışma, Türkiye'nin , ülkedeki yerel ve uluslararası işletmelerin tedarikçi çeşitlilik uygulamalarının henüz faydalanılmayan sosyo-ekonomik potansiyeli için bir örnek teşkil ettiği sonucuna varmamızı sağlıyor. Bu araştırma özeti, özellikle Amerika Birleşik Devletleri dışındaki yeni piyasalarda uygulandığında, tedarikçi çeşitliliğinin yararlarını ve zorluklarını özetlemekte ve mülteciler üzerindeki etkisi de dahil olmak üzere Türkiye'deki tedarikçi çeşitlilik potansiyelini ve Building Markets'ın ülkedeki KOBİ ağının ve hizmetlerinin bu tür programları nasıl destekleyebileceğini araştırmakta ve önerilerde bulunmaktadır.

“Tedarik zincirine kapsayıcı bir yaklaşım, sürece şeffaflık getirdiği, yeni ve farklı seçenekler sunduğu, tedarik zincirine yenilikçi fikirler, ürünler ve çözümler getirdiği ve çoğu durumda tedarik zincirinizi rekabetçi hale getirdiği için iyi bir satın alma uygulamasıdır.”

Mayank Shah, Kurucu ve CEO, MSDUK⁶

2. TEDARİKÇİ ÇEŞİTLİLİĞİNİN FAYDALARI

Temel kazançlar: Kapsayıcı tedarikçilerden satın almak, rekabetin artmasına ve maliyet tasarrufuna yol açarak şirketin kârlılığına fayda sağlayabilir. Tedarikçi çeşitlilik programlarına sahip şirketler, satın alma yatırımlarında %133'e varan yüksek bir geri dönüş oranı bildirmektedir.⁷ Wharton Dergisindeki bir makalede iddia edildiği gibi, “birçok şirket için toplam dış satın alımlar toplam gelirin üçte birini temsil etmektedir. Bu, tasarruf edilen her dolarının doğrudan kar-zarar tablosunda gözüktüğü anlamına gelir; bu tasarruf milyar dolarlık bir şirket için kazancında %14'lük bir artış anlamına gelebilir. Bu, daha kapsayıcı bir tedarikçi ağıyla ilişkili ek faydaları (itibar, sadakat, yenilik, yeni pazar erişimi vb.) göz önüne almadan öncedir.”⁸ Ayrıca, Hackett Group tarafından şirketler üzerinde yürütülen bir ankette, şirket satışlarının %10'unun tedarikçi çeşitlilik gereklilikleriyle sağlandığını ve bu gerekliliklerin bulunmamasının gelir kaybı anlamına geleceğini tespit etmiştir.⁹

İnovasyon ve esneklik: Özellikle bir şirketin tedarik zincirinde uzun süredir bulunan köklü tedarikçiler, yeni iş ihtiyaçlarına yanıt verme konusunda daha düşük esnekliğe sahip olabilir. Görece daha az tercih edilen kapsayıcı tedarikçiler, daha küçük, daha faal ve özelleştirme taleplerine yanıt verebilme eğilimindedir. Buna ek olarak, kendi toplulukları hakkında derin bir anlayış ile alıcılara benzersiz piyasa bilgileri ve ürün ve hizmet yenilikleri sunabilmektedirler. Facebook'un Tedarikçi Çeşitlilik programının başkanı Jaseon Trimiew'e göre, çeşitli tedarikçilerle, özellikle de küçük şirketlerle çalışmak, girişimciler ve karar vericilerle doğrudan ilişki kurma şirketlere değer katmaktadır.¹⁰

Tedarik zinciri çeşitlendirmesi: COVID-19'dan kaynaklanan ticaret ve tedarik zincirinde meydana gelen aksaklıklar, tedarik zinciri çeşitlendirmesinin önemini göstermiştir. Yakın tarihli bir araştırmaya göre, ABD ve Avrupa şirketlerinin %64'ü tedarik zincirindeki aksaklık sonucunda 4 trilyon dolara kadar çıktığı tahmin edilen gelir kayıpları yaşadı.¹¹ Tedarikçi çeşitliliği ve tedarik zinciri çeşitlendirmesi aynı olmasa da, birincisi çok çeşitli coğrafyalardan, boyuttan ve geçmişten gelen tedarikçi havuzunu genişleterek amaca ulaşmaya katkıda bulunur.

Kurumsal sosyal sorumluluk ve marka değeri:

Araştırmalar, bir şirketin çeşitlilik ve kapsayıcılık yeteneklerinin marka sadakatini ve itibarını, özellikle de genç tüketicilerde, işe alım ve mevcut personelin elde tutulmasını artırdığını göstermiştir. Tent Partnership for Refugees kurumuna göre, “Avrupa'da 18-35 yaş arasındaki tüketicilerin yüzde yetmiş yedisinin, mültecileri bir şekilde destekleyen bir markayı satın alma olasılığı daha yüksektir.”¹² Buna ek olarak, yerel satın almayı artırmak ve ülkenin kalkınma amaçlarına katkıda bulunmak, yerel otoriteler ve topluluklar karşısında şirketler için itibar değeri taşır.

Tedarikçilere, ekonomiye ve topluma faydaları:

Kapsayıcı tedarikçilerden yapılan satın alma, bu işletmelerin istihdamlarını korumalarına ve genişletmelerine, yetersiz hizmet alan topluluklar için ekonomik büyüme yaratmalarına ve cinsiyet ve ırksal eşitsizlikleri ortadan kaldırmalarına olanak tanımaktadır. Büyük şirketlerin tedarik zincirlerinden yararlanabilmek, küçük ve kapsayıcı işletmeleri yeni iş uygulamalarına maruz bırakır ve büyümeleri için gerekli olan yetenekleri geliştirir. Bu aynı zamanda verimli bir döngü yaratmaktadır: tedarik zinciri fırsatlarına erişebilen ve işlerini büyütebilen çeşitli girişimciler aynı zamanda başkaları için rol model olarak girişimciliği teşvik eder ve topluluklarında daha fazla iş ve değer yaratmayı destekler.

3. TEDARİKÇİ ÇEŞİTLİLİĞİNİN ZORLUKLARI

İstenilen kategorilerde nitelikli yerel tedarikçilerin belirlenmesi: Alıcıların, satın alma ihtiyaçlarını hızlı ve uygun maliyetli bir şekilde karşılayabilecek bir tedarikçi havuzuna erişmesi gerekir. Tedarikçi çeşitlilik programlarının etkin bir şekilde çalışabilmesi için şirketlerin, kendilerini bu tür nitelikli tedarikçilerle verimli bir şekilde buluşturabilecek ve çeşitlilik gerekliliklerini karşılamak için gerekli sertifikayı sağlayabilecek ortaklara ve aracılara ihtiyacı vardır. Tedarikçi çeşitliliği programlarının en yaygın olduğu Amerika Birleşik Devletleri'nde, tedarik zincirlerinde çeşitliliği artırmak isteyen şirketlere hizmet verebilecek sertifikalandırma ve danışmanlık kuruluşları ile birlikte çeşitli tedarikçi kategorileri bulunmaktadır.¹⁴ Tedarikçi çeşitliliği için yeni pazarlarda bu çok daha zor olabilir. Güvenilir yerel tedarikçi verilerine ulaşmak zordur ve mevcut ticaret rehberleri çeşitlilik içeren bir havuzu yansıtmayabilir. Dil ve kültürel engeller de yeni, yerel alıcılarla ilişkiler kurmak için ek zorluklara sebep olabilir.

Tedarikçi geliştirme kaynakları: Tedarikçi çeşitliliği taahhüdü ve yerel, küçük ve yeterince kullanılmayan işletmelerden satın alma, uluslararası bir pazarda uygulanması zor olabilecek tedarikçi kapasite gelişimine yatırım gerektirebilir. Çeşitli tedarikçi kategorileri için danışmanlık kuruluşları ve yerel KOBİ gelişimi için ulusal kaynaklar, daha büyük alıcıların ihtiyaçlarını karşılamak için tedarikçilerin yeteneklerini geliştirmek için piyasadaki boşlukları doldurabilir.

Şirket genelinde destek sağlamak: Bir şirkette tedarikçi çeşitliliği de dahil olmak üzere çeşitlilik ve kapsayıcılık gündeminin, satın alma veya sürdürülebilirliğin ötesine geçerek kurumsal stratejinin bir parçası olarak çeşitli departmanlar tarafından desteklenmesi gerekmektedir. Bu, ülkelerdeki yöneticiler ve satın alma ekiplerinin de katılması ve işbirliği yapması gerektiğinden daha da karmaşık hale gelir.

“Kadınlar yılda 20 trilyon dolardan fazla harcamakta ve dünya çapındaki tüketici satın alma kararlarının yüzde 80'inden fazlasında yer almaktadır. Ancak, küresel olarak kadınlara ait işletmeler, büyük şirketler ve yönetimler tarafından satıcılara harcanan paranın yüzde 1'inden daha azını kazanıyor.”

Elizabeth A. Vazquez, CEO ve Kurucu Ortak, WEConnect International¹³

Tedarikçi çeşitlilik programlarının sosyo-ekonomik etkisinin izlenmesi:

Şirketler, faaliyet gösterdikleri topluluklar üzerindeki etkilerini ölçmek ve iletişim kurmak için çeşitli tedarikçilere harcanan dolarlar gibi bireysel başarı öykülerinden veya sonuç ölçütlerinden daha fazlasına ihtiyaç duyar. Tedarik zincirlerine tanıtılan yeni işletmelerin sayısı ve yaratılan istihdam gibi tedarikin yerel ekonomik etkisi, özellikle uluslararası bir pazarda tedarikçi çeşitliliği için destek oluşturmada güçlü olabilir. Örneğin, 2019'da UPS'in 5.400 küçük ve çeşitli tedarikçiden satın alma yapması 12.000 kişiye istihdam yaratılmasını sağladı.¹⁵ Yine de, veri toplamadaki zorluklar göz önüne alındığında, şirketlerin yalnızca %33'ü tedarikçi çeşitlilik programlarının ekonomik etkisini takip etmektedir.¹⁶

Tedarikçi çeşitliliğini yeni pazarlara uygulamak:

Tedarikçi çeşitliliği tüm pazarlara aynı şekilde uymayabilir. Yerel gelenekler ve uygulamaların yanı sıra tarih, nüfus ve sosyal eğilimler çeşitlilik kategorilerini, yerel kalkınma ihtiyaçlarını ve ekonomik ve toplumsal adalet önceliklerini belirleyecektir. Bu, yeni pazarları araştıran şirketler için zorluk olabilir. Tedarik zincirlerinde yerel KOBİ'lerin payını artırmanın yanı sıra cinsiyet eşitliği çoğu pazarda ortak bir eksiklik olduğundan, kadınların sahip olduğu tedarikçiler tipik olarak tedarikçi çeşitlilik programları için ilk önemli adımdır. Zorlayıcı olmakla birlikte, kadınlara ait tedarikçilerin ve geniş yerel tedarikçilerin ötesine geçmek, alıcıların ek sosyal ve ekonomik etki yaratmasını sağlayacaktır.

4. TÜRKİYE'DE TEDARİKÇİ ÇEŞİTLİLİĞİNİN DURUMU

2020'de 83.4 milyon nüfusa ve kişi başına 8.600 doları aşan milli gelire sahip Türkiye, 2000'li yılların başından itibaren ekonomik reformları, artan istihdamı ve gelirleri ile üst orta gelirli bir ülkedir. Dünya Bankası'na göre, bu performans, artan enflasyon ve işsizlik, daralan yatırımlar, artan kurumsal ve finansal sektör kırılganlıkları ve jeopolitik gerilimler gibi daha zorlu dış koşullar nedeniyle son birkaç yılda kötüleşti.¹⁷ Ülke, yoksulluğun azaltılmasına, temel hizmetlere erişimin iyileştirilmesine, eşitsizliklerin azaltılmasına ve savunmasız kişilere özen gösterilmesine Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine yönelik önemli ilerleme kaydetmiştir.¹⁸ Erken alınmış kapsamlı ekonomik önlemlere rağmen , COVID-19, eşitsizlikleri ve işsizliği ciddi şekilde zora sokarak kadınlar ve gençler için ekonomideki hassas noktaları ortaya çıkardı. Türkiye'deki toplam nüfusun %15'inden fazlası 15-24 yaş aralığındadır ve genç işsizlik oranı %25'tir, bu da genel işsizlik oranının neredeyse iki katıdır.¹⁹ KOBİ'lerde istihdam yaratılmasını destekleyecek hızlı mekanizmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Cinsiyet eşitliği, Türkiye ekonomisinde süre gelen bir diğer sorundur. İşgücü piyasasına katılım oranı erkeklerde %72 oranına kıyasla kadınlarda %34²⁰ ve KAGİDER'e (Türkiye Kadın Girişimciler Derneği) göre, kadınlar ülkedeki girişimcilerin yalnızca %10'undan azını temsil ediyor. UNCTAD tarafından yakın zamanda yapılan bir araştırma, çok uluslu şirketlerin toplumsal cinsiyet eşitliğini teşvik eden kurumsal politikaların aktarımı yoluyla önemli bir yerel etkiye sahip olabileceğini ve yerel firmalarla tedarik zinciri bağlantılarının özellikle tedarikçi kapasitesinin geliştirilmesini teşvik ederek ana aktarım mekanizmalarından biri olduğunu göstermiştir.²¹

Türkiye'de yerel tanımlara göre 250'den az çalışanı olan şirketleri içeren 3.5 milyon aktif küçük ve orta ölçekli (KOBİ) bulunmaktadır. KOBİ'ler tüm kayıtlı kuruluşların %99,8'ini, ülkenin GSYİH'sının %62'sini ve işgücünün %73,5'ini temsil etmektedir.²² KOBİ

sektörünü güçlü tutmak ve özellikle yüksek işsizlik oranlarının ve yerel kalkınma ihtiyaçlarının olduğu bölgelerde istihdam yaratımını geliştirmek için eğitim desteği, daha fazla dijitalleşme ve tedarik zincirlerine ve yatırım yapılmasına gerek duyulmaktadır.

Türkiye, on yıl önce başlayan Suriye savaşından bu yana ülkelerini terk eden 3,7 milyon Suriyeli ile dünyanın en büyük mülteci nüfusuna ev sahipliği yapmaktadır.²³ İşsizlik oranının yüksek olduğu Güney illeri aynı zamanda mülteci nüfusunun çoğunlukta olduğu bölgelerdir. Türkiye'deki Suriyeliler bugüne kadar 10.000'den fazla şirket kurarak kapsayıcı tedarik için bir fırsat ve istihdam yaratarak işsizliği azaltmaya yönelik bir çözüm sundular. Mültecilerin sahip olduğu ve/veya mülteci çalıştıran tedarikçiler aracılığı ile tedariki artırma fırsatı, kamu ve özel sektör taahhütleri ve stratejileri ile ele alınabilir. Mülteci girişimciler, Türkiye'deki geçim kaynaklarına önemli bir katkı yapmak için anlayışlarını, yeniliklerini, zorlukları yenme güçlerini, bölgesel ağlarını, üretim yöntemlerini uygulayabilirler.

COVID-19 ve ekonomik zorluklara rağmen, Türkiye ekonomisi doğrudan yabancı yatırımın (DYY) ilgisini çekmektedir ve sadece 2020 yılında yapılan 160 yatırım ile dünyada DYY için 15.inci en cazip yer haline gelmiştir.²⁴ Türkiye'de çok uluslu şirketlerin uzun süredir devam eden varlığı ve büyük Türk şirketlerinin artan uluslararası operasyonları, kapsayıcı satın almanın yanı sıra işgücü çeşitliliği, sürdürülebilirlik ve diğer kurumsal vatandaşlık uygulamalarının yaygınlaşması için iyiye işarettir. Aslında. Türkiye'de yerel ve uluslararası şirketler tarafından halihazırda yürütülmekte olan bir dizi tedarikçi çeşitlilik girişimi bulunmaktadır (aşağıdaki tabloya bakınız). Çoğunlukla yerel küçük işletmelere ve kadın tedarikçilere odaklanan bu girişimler, Türk özel sektörünün yerel ekonomik kalkınmayı desteklemek için satın alma gücünü kullanma konusundaki artan ilgisini göstermektedir. Bununla birlikte, bu tür programları genişletmek, tedarikçi

çeşitlilik stratejileri hakkında farkındalığı artırmak, destekleyici mevzuatı savunmak (örneğin, KAGİDER'in kadın tedarikçilere yönelik kamu satınalma mevzuatı konusundaki çalışması) ve

çeşitlilik tanımını mültecileri ve göçmenleri ve ayrıca Türkiye'deki dezavantajlı ve daha az bilinen tedarikçileri içerecek şekilde geliştirmek için kullanılmayan bir potansiyel bulunmaktadır.

Tablo: Türkiye'deki Tedarikçi Çeşitliliği Örnekleri

Şirket	Kapsayıcı Tedarikçiler	Açıklama ve Etki
Boyer Grup	Kadınlara ait tedarikçiler	Türkiye'nin önde gelen perakendecilerinden Boyner Grup, 2015 yılında IFC ve sonrasında KAGİDER (Türkiye Kadın Girişimciler Derneği) ile yaptığı işbirliği sayesinde, kadınlara eğitim ve mentorluk desteği ve Grubun e-ticaret platformlarında satış yapma şansı vererek hazır giyim perakende ekosisteminde kadın tedarikçilerinin sayısını artırmaya yönelik çalışmalarını sürdürmektedir.
LimakPort İskenderun	Yerel tedarikçiler	Limak Şirketler Grubu'nun bir yatırımı olan LimakPort İskenderun'un sürdürülebilirlik öncelikleri arasında yerel satın alma yer alıyor. LimakPort, ihtiyaç duyduğu mal ve hizmetlerin üçte birini İskenderun ve çevresinde bulunan KOBİ tedarikçilerinden satın alarak bölge ekonomisine katkı sağlamayı hedeflemektedir.
Barilla	Yerel çiftçiler	1877'de kurulan İtalyan bir aileye ait gıda şirketi Barilla, 100'den fazla ülkede faaliyet gösteren uluslararası bir gruptur. Barilla, kapsamlı bir küresel tedarikçi çeşitliliği programına sahiptir ve "çeşitli işletmelerin katılımını teşvik etmeye ve artırmaya devam etmek, Barilla'nın inovasyonu daha da ilerletmesine, en kaliteli ürünleri sunmasına ve yerel ekonomileri büyütmesine olanak tanır. Bu benzersiz bakış açıları ve beceriler, aynı zamanda topluma anlamlı şekillerde karşılık verme yeteneğimizi de besliyor." Şirketin lider makarna üreticisi olduğu Türkiye'de Barilla, durum buğdayının tamamında yerel çiftliklerle çalışıyor.
H&M	Yabancı işçileri olan yerel tedarikçiler	H&M Group, yabancı işçi istihdamı etmek, yabancı işçileri tekstil sektörüne entegre etmek için 2 tekstil fabrikasında mesleki merkezlerin tasarlanması için ve toplamda 2000 işçiyi istihdam etmede tedarikçileri desteklemek ve 2025 yılına kadar bu işçileri Türkiye işgücü piyasasına entegre etmek için Türkiye'deki 40 tekstil fabrikasıyla işbirliği yaparak Türkiye'de kapsayıcı iş taahhüdünde bulunmuştur.

Kaynak: Business Call to Action : <https://businesscalltoaction.org/member/hm>

5. BUILDING MARKETS'IN TÜRKİYE'DEKİ ÇEŞİTLİ TEDARİKÇİ AĞI

Türkiye'de 2.200'den fazla onaylı KOBİ'den oluşan ağıyla, Building Markets ülkede tedarikçi çeşitlilik stratejisi uygulamak isteyen ulusal ve uluslararası kurumsal alıcılar için önemli bir kaynak sunmaktadır. Building Markets'ın eğitim ve danışmanlık hizmetleri, alıcılara doğrulanmış tedarikçilerden oluşan bir iletişim hattı sağlamanın yanı sıra, bu KOBİ'leri ve kapsayıcı tedarikçileri alıcıların kriterlerini karşılamaları ve sözleşmelerini başarıyla yerine getirmeleri konusunda desteklemektedir. Building Markets ayrıca, hedeflenen topluluklar için ekonomik kalkınmalarını ve iş yaratma etkilerini ölçmede alıcılara bir ortak olarak hizmet etmektedir.

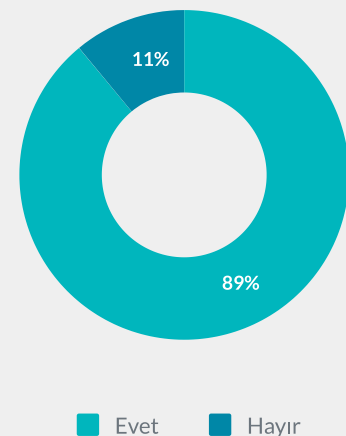
Mülteci istihdamı üzerinde etkisi olan tedarikçiler

Mülteciler için istihdam yolları yaratmak, yardıma bağımlılığı azaltmak ve mültecilerin yerel ekonomiye katkılarını artırmak için ev sahibi topluluklar için önemli bir ekonomik ve sosyal sonuçtur. Building Markets'ın Türkiye'deki KOBİ ağının yüzde seksen dokuzu, ev sahibi topluluklar için iş yaratmanın yanı sıra mülteci çalışanları istihdam ettiklerini belirtmiştir. Building Markets ağının %90'ından fazlasını oluşturan Türkiye'deki Suriyeli tedarikçilerin kültürel uyum, iş çevresi ve Arapça dil becerileri gibi ihtiyaç duyulan yeteneklere dayalı olarak mültecileri işe alma olasılığı daha yüksektir. Sosyal etki ilgisi ve mülteci istihdamını artırma taahhüdü olan şirketler, Suriyelilere ait olan ve mülteci çalıştıran diğer KOBİ'leri tedarik zincirlerine entegre ederek bu hedefe ulaşabilir. Bu KOBİ'ler sadece kadrolarında mülteci bulundurmakla kalmayıp, aynı zamanda onlar için yeni istihdam fırsatları yaratma konusunda da desteklemektedir. Building Markets tarafından yapılan ankete katılan Suriyelilere ait KOBİ'lerin yüzde elli yedisi, çalışanlarının çoğunluğunun önceden kayıt dışı sektörde çalıştığını ve %21'inin daha önce işsiz olduklarını söylüyor. Bu tedarikçilerin tedarik zincirlerine dahil edilmesi yalnızca Türkiye'deki göçmen ve mülteci Suriyeli tedarikçiler olarak değil, aynı zamanda işgücü piyasasına katılma mücadelesi verenlere istihdam sağladıkları için önemlidir. Başka bir deyişle, bu kişiler alıcının "Etki Satın Alımı (Impact Sourcing)" talepleri için başlıca adaylardır (metin kutusuna bakınız).

Etki Satın Alımı (Impact Sourcing) bir şirketin, kayıtlı istihdama sınırlı ulaşımı olan kişilere kariyer geliştirme fırsatları sağlayan tedarikçilere öncelik verdiği bir iş uygulamasıdır. Etki Satın Alımının tedarikçiler için yeni beceri kaynaklarına erişim, daha yüksek çalışan bağlılığı seviyeleri ve daha düşük iş bırakma oranları dahil olmak üzere gelir artışı, beceri geliştirme ve mesleki gelişim yoluyla birçok ticari fayda sağladığı ve çalışanlara ekonomik bağımsızlık sağladığı görülmüştür.

Kaynak: Global Impact Sourcing Coalition <https://gisc.bsr.org/>

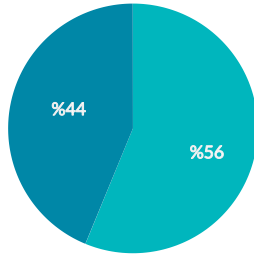
Mülteciler için İş Fırsatları Yaratın Tedarikçiler

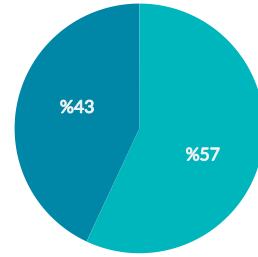
Mülteciler için girişimcilik imkanları üzerinde etkisi olan tedarikçiler

Mültecileri istihdam etmenin yanı sıra, Türkiye'deki Suriyelilere ait KOBİ'ler, kendi tedarikçi ve distribütör ilişkileri aracılığıyla diğer mülteciler için girişimcilik fırsatları yaratmada da önemli bir etkiye sahiptir. Bu alt tedarikçiler,²⁵ tedarik zincirlerindeki kurumsal alıcılar için başka bir çeşitlilik ve etki kaynağı sunar. Türkiye'deki Building Markets ağındaki Suriyelilere ait KOBİ'lerin yarısından fazlası mülteci tedarikçileri ve distribütörleri olduğunu söylüyor.

Mülteci Distribütörü Olan

Mülteci Tedarikçisi Olan

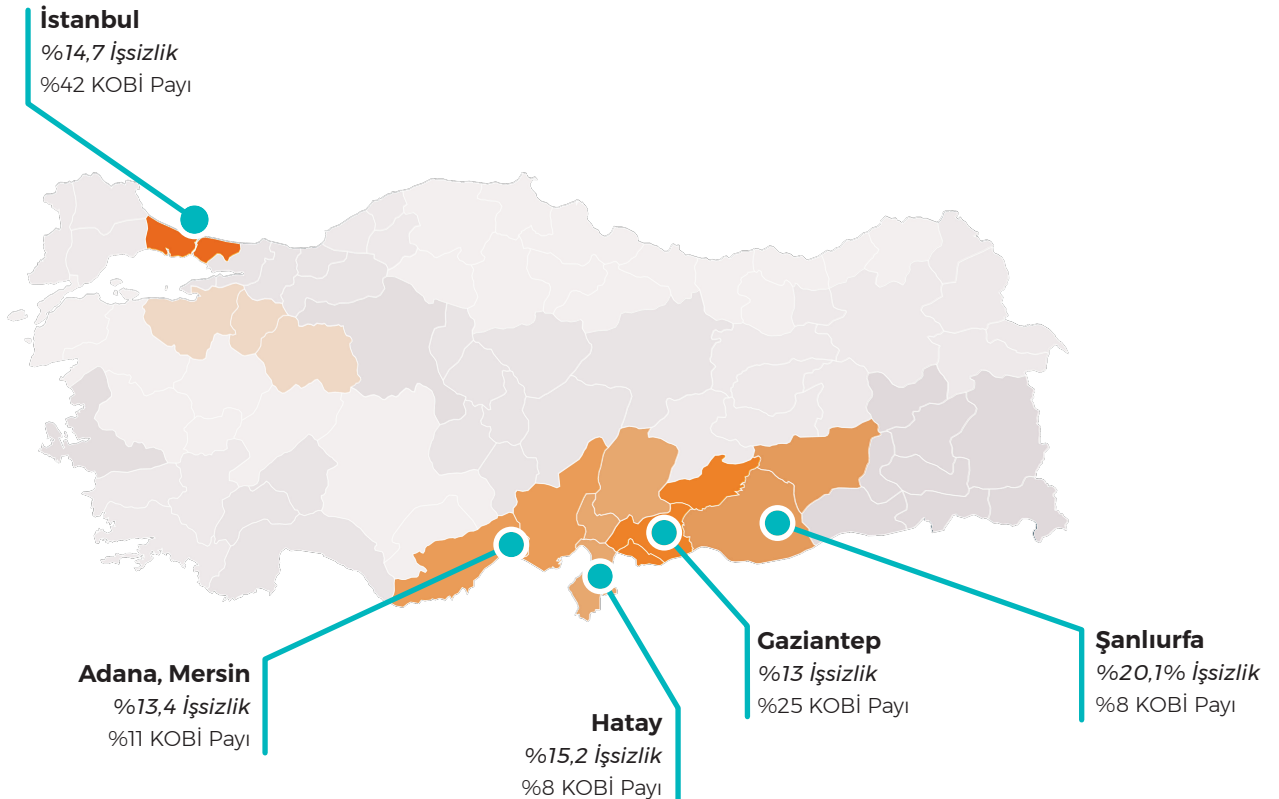

Evet

Hayır

Yüksek İşsizliğe Sahip illerdeki Tedarikçiler

Türkiye'deki Building Markets KOBİ ağıının çoğu, işsizlik oranının ulusal ortalamasının üzerinde olduğu bölgelerde yer almaktadır.³⁴ Bunlardan, 1.130'dan fazla KOBİ'nin Güney illerinde yer alması, ev sahibi topluluk üyeleri ve mülteciler için kapsayıcı istihdam üzerinde bir etki yaratma ve işsizliğin azaltılmasına katkıda bulunma fırsatıdır.

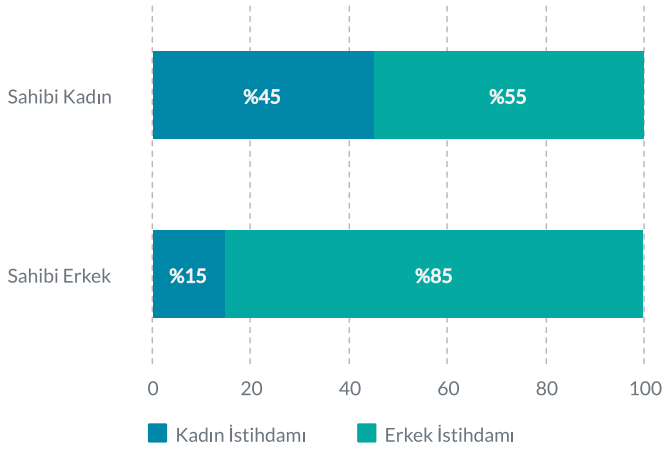
Kadınlar için İş ve Girişimcilik Fırsatları Yaratın Tedarikçiler

Building Markets'ın Türkiye'deki KOBİ ağı, sahibinin çoğunlukla kadın olduğu 60'dan fazla şirketi içermektedir. Kadın tedarikçilerinin genel ağıdaki oranı az olsa da - Suriyeli ve Türk kadınların düşük girişimcilik oranlarını yansıtmaktadır-bu tedarikçiler kadınlar için iş imkanı yaratmada önemli etkiye sahiptir. Kadın tedarikçilerin işgücünün %45'i kadın çalışanlardan oluşur, bu oran birincil sahibinin erkek olduğu şirketlerde %15'tir. Alıcılar, Building Markets'ın Türkiye'deki KOBİ ağındaki bu kadın tedarikçilerle çalışarak, kadınların ekonomik olarak güçlendirilmesi ve katılımı üzerindeki etkilerini artırma şansına sahip olurlar.

Suriyeli mülteci girişimci ve Saadplast'ın sahibi olan Saad Shweehnea, Orta Doğu'daki plastik endüstrisinde en yenilikçi olma vizyonuna sahiptir. Gaziantep merkezli şirketi, ilaç sektörü için tüp ve şişelerin yanı sıra diğer ambalaj ve teknik parçalar için kapak çözümleri geliştirmektedir. Şirket, 10'u kadın olmak üzere tam zamanlı 40 kişiyi istihdam etmekte ve ev sahibi topluluk üyeleriyle birlikte mültecilere istihdam sağlamaktadır.³⁵

Kadınlar için İş Fırsatları Yaratın Tedarikçiler

Suriyeli mülteci girişimci Amal Shammaa, Gaziantep'in önde gelen lokum ve diğer geleneksel tatlı üreticilerinden Tat Global'in sahibidir. Şirket ayrıca bakliyat ve fıstık toptan ve perakende distribütörüdür. Tat Global'in 6 tam zamanlı ve 6 yarı zamanlı çalışanın yarısı kadındır.³⁶

Abdulghani Bakkour, 20 yıl önce Taiba Paketleme Makinaları'nı kurdu. Suriye'deki savaş sebebiyle geldiği Türkiye'de şirketini Adana'da açtı. Taiba, gıda, kimya ve plastik endüstrileri için özel olarak tasarlanmış paketleme makineleri ve paketleme hatları için en iyi üretim çözümlerini sunmaktadır. Mültecilerin de aralarında bulunduğu 24 kişiye tam zamanlı istihdam sağlayan şirket, Almanya, Irak, Kuveyt gibi ülkelere ürün ihraç etmektedir.³⁷

TEDARİK ZİNCİRLERİNE MÜLTECİLERİN DAHİL EDİLMESİ

Günümüzün süregelen konularından biri olan mülteciler için ekonomik fırsatları genişletmek amacıyla tedarikçi çeşitliliği ve kapsayıcılık uygulamaları nasıl uygulanabilir? Mültecileri doğrudan istihdam etmek, çok uluslu şirketlerin giderek artan bir şekilde yerine getirdiği bir taahhüttür. Araştırmalar, Avrupa ve Amerika Birleşik Devletleri'ndeki tüketicilerin, markaların mültecileri destekleyebileceği, işe alma, mülteci işletmelerini destekleme ve mültecilere hizmet etme dahil olmak üzere kullandığı yollara çeşitli şekillerde güçlü destek verdiğini ortaya koyuyor.²⁶ Bu özellikle önemli oranda milenyum tüketicisine, kadın tüketicilere, veya beyaz olmayan tüketicilere sahip markalar için geçerlidir.²⁷

"Mültecilere ait veya mülteci çalıştıran KOBİ'leri küresel tedarik zincirlerine bağlamak, işlerini büyütebilir ve sosyal etkilerini artırabilir. Bu, özellikle diğer mültecileri işe alma eğiliminde olan ve mültecileri kayıtlı sektöre getirmeye yardımcı olabilecek mülteci işletme sahipleri için geçerlidir."

Tent Partnership for Refugees ve Center for Global Development²⁸

Küresel değer zincirleri boyunca mülteciler için fırsatları artıran tedarik zincir stratejileri daha nadirdir. Mültecileri entegre etmeye kararlı 140'tan fazla büyük şirketin küresel bir iş ağı olan Tent Partnership for Refugees, "şirketlerin tedarikçilerini ve satıcılarını mültecileri işe almaya teşvik etmelerini veya mültecileri istihdam eden işletmelerden kaynak sağlamayı taahhüt etmelerini" tavsiye etmektedir.²⁹ Bu uygulamaya güzel bir örnek olarak, Ürdün'deki IKEA, geleneksel el işi tekstil ürünleri ve diğer ürünleri yapan hem yerel hem de mülteci kadınlara istihdam sağlamaktadır. Tent Partnership, mültecileri işe alma ve eğitime taahhüdünde bulunan birçok şirkete sahiptir ve hem alıcılar hem de tedarikçiler için ek kaynaklar ve desteğin mevcut olması halinde tedarik zincirine dahil etme stratejisi için potansiyel büyüme olasılığı olduğunu göstermektedir.

Neler Engel Oluyor?

Sahibi mülteci olan tedarikçileri belirlemek daha zordur ve bir tedarikçi çeşitlilik programına yeni bir tedarikçi kategorisi eklemek, nitelikli tedarikçilerden oluşan bir iletişim hattı sağlayabilecek aracı kuruluşlarla ortaklık kurmadan zor olabilir. Özellikle ev sahibi ülkelerin çoğunda ekonomik baskılar ve yüksek işsizlik oranları göz önüne alındığında, mültecilerin yerel algıları ve siyasi eğilimler de rol oynamaktadır. Şirketler, tüketicilerin ve yerel yetkililerin tepkisine yol açabilecek ev sahibi topluluk tedarikçilerini değiştirdikleri algısından kaçınmak için mülteci veya göçmenlere ait tedarikçilerden satın alma konusunda isteksiz olabilir. Buna ek olarak şirketler, tedarik zincirleri boyunca mültecilerin istihdamının, Türkiye'de ve başka yerlerde üretim yapan uluslararası hazır giyim markaları gibi zorlu olabilecek uluslararası adil çalışma standartlarını karşılamasını sağlamak için iç politikalara, denetim prosedürlerine ve yerel tedarikçileriyle yakın ilişkilere ihtiyaç duyar.³⁰

Tent'in kaynaklarına ek olarak, tedarik zincirleri de dahil olmak üzere mültecilerin ekonomik entegrasyonu konusunda rehberlik ve özel sektöre en iyi uygulamaları sağlamaya yönelik başka küresel çabalar da bulunmaktadır. 2019'dan bu yana Uluslararası Ticaret Odası, Dünya Bankası Grubu ve kalkınma finansmanı, insani yardım ve özel sektörler tarafından yönetilen Mülteciler için Özel Sektör (PS4R) girişimi bunlardan sadece biridir. PS4R İyi Uygulama Bildirgesi, girişimciliği teşvik etmek, yatırım yapmak, istihdamı artırmak ve mülteciler için özel sektör ve politika yapıcılarının uygulayabileceği hizmet ve ürünler sunmak için ilkeler önermektedir.³¹ Başka bir kaynak olarak, Dünya Mülteci ve Göç Konseyi ve Kanada Vatandaşlığı Enstitüsü, mültecilerin dahil edilmesini taahhüt eden şirketlerle işbirliği içinde bir dizi kurumsal sosyal sorumluluk ilkesi geliştirmektedir.³² Tedarik zincir çeşitliliği ve tedarikçi sertifikasyonu, mülteciler tarafından yönetilen, sahip olunan veya işletilen tedarikçilerle ortaklık yaparken, mülteci istihdamında ve sorumlu kaynak sağlamada yüksek standartlara bağlılığı sağlamak için savunulan ilkeler arasındadır.³³

ÖNERİLER & EYLEM ÇAĞRISI

Building Markets'ın 2004 yılından beri faaliyet gösterdiği piyasalarda savunduğu ve gösterdiği gibi, doğrudan yabancı yatırım ve kurumsal faaliyetlerin çok ihtiyaç duyulan işlerle yerel topluluklara tam anlamıyla fayda sağlaması için Türkiye'de satın alma ve kapsayıcı tedarik zincirleri güçlü bir araçtır.

Pazar büyüklüğü, üretim kapasitesi, genç ve eğitimli nüfusu ile Türkiye, yerel ve uluslararası özel sektör ortaklığında Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerini gerçekleştirme potansiyeline sahip bir ekonomidir. Cinsiyet eşitliği, düzgün iş, ekonomik büyüme ve eşitsizliklerin azaltılması, daha az görünür olan ve büyük alıcıların yeterince kullanmadığı, ancak katkıda bulunabilecek daha çeşitli bir tedarikçi grubunun katılımına bağlıdır. Dünyadaki en fazla mülteci nüfusuna ev sahipliği yapmasıyla, istihdam yaratılması, Türkiye'deki mülteciler ve ev sahibi topluluklar için ekonomik istikrar ve sosyal uyum için gereklidir. Bu, tedarikçi çeşitlilik programlarını yüksek etkili bir özel sektör katkısı haline getirmektedir. Ancak, ilerlemeyi kolaylaştırmak için Türkiye'de bu konuda ek araştırmalara ve sektörler arası işbirliğine ihtiyaç vardır. Building Markets, Türkiye'de tedarikçi çeşitlilik programlarının yaygınlığını ve etkisini artırmak için aşağıdaki eylemleri önermektedir:

Kurumsal Alıcılar:

- Mültecileri, kadınları, genç girişimcileri ve az gelişmiş ve yüksek işsizliğin olduğu bölgelerde faaliyet gösterenler de dahil olmak üzere yeterince temsil edilmeyen diğer toplulukları tedarikçi havuzlarına dahil ediniz.
- Özellikle ekonomik kalkınma desteğine ihtiyaç duyan bölgelere yatırım yaparken yerel tedariğe öncelik veriniz.
- Bu tedarikçilerle yakın ilişkisi olan STK'lar, savunuculuk örgütleri, yerel odalar ve diğerleriyle ortaklık yapınız. Yerel kalkınmayı teşvik etme ve girişimciliği teşvik etme görevlerinin bir parçası olarak, bu aktörler alıcıları tedarikçi geliştirme ve uyumluluk konusunda destekleyebilir.
- Kısa vadeli ihtiyaçların ötesine geçen ve sürdürülebilirliği, tedarik zinciri esnekliğini ve yeniliği göz önüne alan tedarikçi gelişimi hakkında daha uzun vadeli bir vizyon ortaya koyunuz.

- Satınalma politikası oluşturulurken, hayırseverliğin ötesinde, şirketinizin sürdürülebilirlik, kurumsal sosyal sorumluluk ve sosyal etki kapsamında sağlam bir şekilde oluşturunuz: bir şirketin yerel bir topluluğu olumlu yönde etkileyebileceği en güçlü yollardan biri, bu topluluklarda iş yaratan girişimcilerin büyümesine yardımcı olmaktır.
- İşletmeleri izleyen, doğrulayan ve onaylayan kuruluşlarla ortaklaşa olarak veri odaklı kararlar alınız.
- Çeşitlilik ölçütlerinin ve bunların iş üzerindeki etkisinin iyi belgelendiğinden emin olunuz. Tedarikçi çeşitlilik girişimlerinin ekonomik ve istihdam yaratma etkisini değerlendirmek için tedarikçi destekleme kuruluşlarıyla ortak olunuz.
- Çeşitlilik, eşitlik ve kapsayıcılık politikalarını alt-yüklenicilerin de uygulamasını sağlayacak önlemler alınız.

Sivil Toplum ve Destek Organizasyonları:

- Şirketlerin çeşitli, küçük ve yeterince kullanılmayan dezavantajlı tedarikçilerle çalışması için teşvikler de dahil olmak üzere tedarikçi çeşitliliğini, satınalma gereksinimlerinin bir parçası haline getirerek destekleyiniz.
- Alıcıların talebine cevap verebilmek için tedarikçi verilerini kolayca erişilebilir hale getirin ve iş dizinlerine ve üyelik kayıtlarına çeşitlilik ve sosyal etki metriklerini dahil ediniz.
- Tedarikçi çeşitlilik programlarına sahip şirketleri, bu programın faydaları konusunda farkındalığı artırmak ve diğer şirketleri teşvik etmek için öne çıkarınız.
- Tedarik zincirlerine yeni tedarikçilerin dahil edilmesini desteklemek için tedarikçi belirleme, geliştirme ve uyumluluk konularında onlara yardımcı olmak için alıcılarla ortaklıklar kurunuz.
- Yerel ekonomik verileri ölçmek ve etkinin sonuçlarının güvenilirliğini arttırmak için uzmanlık sunarak, alıcıları tedarik çeşitlilik programlarının etkisini ölçmede destekleyiniz.

KOBİ'ler:

- Çeşitlilik tanımları ve gereksinimleri hakkında bilgi sahibi olunuz; tedarikçi çeşitlilik programlarına sahip olan kurumların davetlerine katılınız; ve alıcılar karşısında görünürlüğünüzü artırabilecek aracı kuruluşlara kaydolunuz.

Kamu Sektörü:

- Yeterince kullanım sağlanmayan girişimcilerden satın alma için teşvik sağlayan politikalar getirerek ve eğitim kaynakları sunarak, satın alma gereksinimlerini kalkınma stratejileri ve Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ile uyumlu hale getiriniz.

SON NOTLAR

- 1 2019 Tedarikçi Çeşitlilik Durum Raporları. CVM <https://info.cvm-solutions.com/download-the-2019-state-of-supplier-diversity-reports>
- 2 Hackett Group. "En İyi Tedarikçi Çeşitlilik Programları, Artan Pazar Payını ve Diğer Gelir Fırsatlarını Güçlendirmek İçin Değer Önerisini Genişletiyor.". 2017. <https://www.thehackettgroup.com/news/top-supplier-diversity-programs-broaden-value-proposition/>
- 3 ZoomInfo. "Amerika bir çeşitlilik kritik eşiğe ulaştı mı?" 2020. <https://zoominfo.medium.com/has-corporate-america-reached-a-diversity-tipping-point-fabe8ff6f07c> . 2020.
- 4 General Motors, 1968'de Detroit'teki ırk ayaklanmalarının ardından bir tedarikçi çeşitlilik uygulaması kuran ilk şirketlerden biriydi. 1970'lerde, federal hükümet sözleşmeleri, çeşitli tedarikçilerin katılımını gerektirmeye başladı. Bateman, Alexis, et al. Harvard Business Review. August 2020. "Neden Tedarikçi Çeşitlilik Programına İhtiyacınız Var" <https://hbr.org/2020/08/why-you-need-a-supplier-diversity-program>
- 5 ibid
- 6 MSDUK ve CIPS. "Tedarikçi Çeşitliliği: Çeşitlilik, Rekabeti Güçlendirme ve Marka İtibarını Artırma Yoluyla inovasyonu Elde Etme." 2019. https://www.msduk.org.uk/wp-content/uploads/2019/04/CIPS-Supplier_Diversity_16pp_A4_0319_WEB.pdf
- 7 Connexus. "Stratejik Tedarikçi Kapsam Yoluyla Tedarik Zinciri Sürdürülebilirliği için İş Örneği." 2017. https://www.supcatservices.com/wp-content/uploads/2019/12/ConnXusBooklet_FINAL_Lo_2017_05_12_18_35_15_UTC_.pdf
- 8 Robinson, Rod. Wharton Dergisi. "Kapsayıcı Tedarikin Gücü." (22 Şubat 2017). <https://magazine.wharton.upenn.edu/digital/the-power-of-include-procurement/>
- 9 Spend Matters. "Hackett Research Tedarikçi Çeşitliliğini Kanıtlıyor..." (21 Şubat 2017) <https://spendmatters.com/2017/02/21/hackett-research-proves-supplier-diversity-just-getting-warm-fuzzies/>
- 10 CVM Solutions. "Facebook, Tedarikçi Çeşitliliğiyle Etki Sağlıyor." <https://info.cvm-solutions.com/download-the-facebook-case-study>
- 11 CEP. "Tedarik Zinciri aksaklıkların maliyeti." Basın Bülteni (24 Mart 2021) <https://www.prnewswire.com/news-releases/up-to-4-trillion-in-revenue-may-have-evaporated-in-supply-chain-disruptions-new-gep-commissioned-survey-of-us-european-biz-chiefs-reports-301254808.html>
- 12 Tent Partnership for Refugees and NYU Stern. "Mültecilere Yardım Etmek Markalara Nasıl Yardımcı Oluyor: Avrupa" 2019. <https://www.tent.org/resources/helping-refugees-helps-brands-europe/>
- 13 Vazquez, Elizabeth A. ve Frankel, Barbara. WEConnect International. "Küresel Tedarikçi Çeşitliliği ve Kapsayıcılık için İş Örneği: Kadınların ve Diğer Fayda Sağlayamayan Tedarikçilerin Kurumsal Değer Zincirlerine Kritik Katkıları." 2017. <https://media-weconnectinternational-org.s3.amazonaws.com/2020/08/Business-Case.pdf>
- 14 Bunlar, Kadına Ait İşletmeler (WBE'ler), LGBT'lere ait işletmeler, Engellilere Ait İşletmeler, Gazilere ait İşletmeler (VOB'lar); Vazife Malûlü Gazilere Ait İşletmeler (SDVOB'lar); ve Küçük İşletmeler (SBE'ler) ve HUBZone işletmeleri.
- 15 Reuters. "Neden Kapsayıcı Tedarikçiler İş Esnekliğinin Yolunu Belirliyor ?" (6 Ekim 2020). <https://www.reuters.com/sustainability/why-diverse-suppliers-hold-key-business-resilience>
- 16 2019 Tedarikçi Çeşitlilik Durum Raporları. CVM <https://info.cvm-solutions.com/download-the-2019-state-of-supplier-diversity-reports>
- 17 Dünya Bankası Grubu web sitesi: <https://www.worldbank.org/en/country/turkey/overview>
- 18 Türkiye'nin Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri - 2. VNR. 2019. https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/23862Turkey_VNR_110719.pdf
- 19 TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu). İşgücü İstatistikleri, Mart 2021.Basın Bülteni (10 Mayıs 2021) <https://turkstatweb.tuik.gov.tr/HbPrint.do?id=3748>
- 20 Dünya Bankası Verileri. 2019. (Son erişim tarihi 30 Mayıs 2021) <https://data.worldbank.org/indicator/SL.TLF.CACT.MA.NE.ZS?locations=TR>
- 21 UNCTAD. "Çok Uluslu Şirketler ve Toplumsal Cinsiyet Politikaları ve Uygulamalarının Uluslararası Aktarımı." 2021. <https://unctad.org/webflyer/multinational-enterprises-and-international-transmission-gender-policies-and-practices>
- 22 TOBB (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği) web sitesi. (Son erişim tarihi 30 Mayıs 2021) : <https://www.tobb.org.tr/KobiArastirma/Sayfalar/Eng/SMESinTurkey.php>
- 23 UNHCR Operasyonel Veri Portalı. (Son erişim tarihi 30 Mayıs 2021) <https://data2.unhcr.org/en/situations/syria/location/113>
- 24 U.S.-Turkey Business Council <https://www.uschamber.com/us-turkey-business-council> ve Türkiye Cumhuriyeti Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi. (En son erişim tarihi 30 Mayıs 2021) Web sitesi: <https://www.invest.gov.tr/en/whyturkey/pages/fdi-in-turkey.aspx>
- 25 1 seviye tedarikçilerin sözleşme yaptığı satıcılar.
- 26 Tent Partnership for Refugees ve NYU Stern. "Mültecilere Yardım Etmek Markalara Nasıl Yardımcı Oluyor: Avrupa" 2019. <https://www.tent.org/resources/helping-refugees-helps-brands-europe/>
- 27 Tent Partnership for Refugees ve NYU Stern. "Mültecilere Yardım Etmek Markalara Nasıl Yardımcı Oluyor: Amerika Birleşik Devletleri" 2018 <https://www.tent.org/resources/helping-refugees-helps-brands/>
- 28 Tent Partnership for Refugees ve Küresel Kalkınma Merkezi. "Küresel İş ve Mülteci Krizi." 2017. https://www.tent.org/wp-content/uploads/2017/09/TENT_GlobalBusiness_9.21.2017.pdf
- 29 Tent Partnership for Refugees web sitesi; <https://www.tent.org/our-work/leveraging-supply-chains/>
- 30 İş ve İnsan Hakları Kaynak Merkezi. 2016. <https://www.business-humanrights.org/en/blog/plight-of-syrian-refugees-in-turkish-factories-sending-shock-waves-through-garment-industry/>
- 31 Mülteciler için Özel Sektör Girişimi web sitesi: <https://iccwbo.org/global-issues-trends/responsible-business/private-sector-for-refugees-ps4r/how-can-business-work-with-refugees/>
- 32 Dünya Mülteci ve Göç Konseyi web sitesi: <https://wrmcouncil.org/projects/corporate-citizenship-and-refugee-inclusion/>
- 33 Herman, Lawrence L. " Kurumsal Vatandaşlık ve Mülteci İçerme:Küresel Özel Düzenlemelerden ve Kurumsal Sosyal Sorumluluktan Yararlanmak ." 2021. <https://wrmcouncil.org/publications/discussion-paper/corporate-citizenship-refugee-inclusion-harnessing-global-private-regulation-and-corporate-social-responsibility/>
- 34 Türkiye haritası 2020 işsizlik oranlarını (15+ yaş nüfus için) TUIK tarafından kullanılan NUTS-2 sınıflandırmalarına göre bölgeler için göstermektedir. Building Markets'ın KOBİ'lerle birlikte çalıştığı iller bu bölge işsizlik oranları ile görüntülenmektedir. KOBİ'lerin yüzdeleri, Building Markets'ın bu illerde hizmet verdiği KOBİ'lerin Türkiye'de hizmet verdiği toplam KOBİ sayısı içindeki payını yansıtmaktadır.
- 35 <https://entrepreneurs.buildingmarkets.org/listings/saadplast/>
- 36 <https://entrepreneurs.buildingmarkets.org/listings/tat-global/>
- 37 <https://entrepreneurs.buildingmarkets.org/listings/taiba-packaging-machinery/>

TÜRKİYE'DE TEDARİKÇİ ÇEŞİTLİLİĞİNİN EL DEĞMEMİŞ POTANSİYELİ

Haziran 2021

buildingmarkets.org
entrepreneurs.buildingmarkets.org